

[Hønré.]

Statsminister Tindemans' rapport om Den europæiske Union vil blive indgående drøftet i denne sal, og derfor skal jeg kun fremsætte nogle få principielle bemærkninger. Tindemans anbefaler os at styrke de allerede eksisterende organer i EF i stedet for at etablere nye institutioner. Hans rapport er alene derigennem en indrømmelse til de synspunkter, danske politikere fremsatte over for ham under hans besøg i Danmark for nogle måneder siden. Selv om vi kan have visse indvendinger imod dele deraf, så er det denne rapport, Danmark bør søge at få lagt til grund for drøftelserne af den næste fase i udviklingen af EF-samarbejdet. Bliver Tindemansrapporten nemlig taget af bordet, vil det blive de mere ambitiøse og urealistiske forslag, diskussionen kommer til at dreje sig om.

Det er for tidligt at foretage nogen endegyldig vurdering af den europæiske sikkerhedskonferencens betydning. Udviklingen i det halve år, der er forløbet siden undertegnelsen af slutdokumentet, er desværre ikke alt for opmuntrende. Warszawapagten viser stadig ikke vilje til at nedtrappe sit militære apparat, der er baseret på at angribe og ikke forsvare, med stor vægt lagt på angrebsvåben som f. eks. landgangsfartøjer, der er urovækkende for Danmark. Forhandlinger om styrkereduktioner i Wien er ikke blevet hjulpet synderlig på gled af sikkerhedskonferencen. Det har med rette vakt stor opmærksomhed, at generalsekretæren for det østtyske kommunistparti, Erich Honecker, den 12. september 1975 i Neues Deutschland udtaler:

»Socialismens militære overlegenhed er og bliver en hovedfaktor for sikringen af freden.«

Det er indlysende, at en sådan udtalelse ikke er fremsat uden godkendelse i Moskva. På den baggrund er det klart, at Danmark og Vesteuropa desværre ikke kan betragte undertegnelsen af sikkerhedskonferencens slutdokument som noget, der i større udstrækning har ændret den sikkerhedspolitiske situation i Europa. Det bliver derfor nødvendigt at opretholde eller måske forøge kvaliteten af det danske forsvar inden for NATO i 1970'erne og et stykke ind i 1980'erne over for Warszawa-pagtlændenes ønske om militær overlegenhed.

Kristeligt folkeparti vil deltage i det kommende forsvarsforlig, hvis vi derigennem kan

regne med at have et godt og et troværdigt for-svar i den nærmeste årrække.

Sikkerhedskonferencen skulle også udbygge det økonomiske og teknologiske samarbejde mellem Sovjetblokken og Vesteuropa-Nordamerika. Problemet er bl. a., at Sovjetblokkens statskapitalistiske system er Vestens markedsøkonomiske system langt underlegent og derfor har svært ved at producere varer af en sådan kvalitet, at de kan afsættes i Vesten.

Spørgsmålet er endvidere, om vesten ved at give det forældede statskapitalistiske system og dets teknologi en saltvandsindsprøjtning virkelig gavner forståelsen og den indbyrdes afhængighed over grænserne i Europa, eller om vi blot styrker Vesteuropas politiske og militære modstandere. Det var den vestlige verden, der ønskede, at man gennem sikkerhedskonferencen skulle fremme udvekslingen af mennesker og ideer over grænserne.

Da den franske præsident, Giscard d'Estaing, i efteråret besøgte Sovjet, foreslog han lederne i Moskva, at de som konsekvens af sikkerhedskonferencen iværksatte en vis ideologisk afspænding, måske i erkendelse af, at også de kommunistiske lande lider af fundamentale skavanker. Men her blev han skarpt afvist. Derfor var det nyttigt gennem den internationale Sakharov-høring på Christiansborg at få vidneudsagn frem om forhold i Sovjetunionen, der står i fundamental modstrid med de menneskerettigheder, som Sovjetunionen udadtil bekender sig til, og ligesom gøre verdensopinionen opmærksom på det, fordi erfaringen viser, at verdensopinionen kan hjælpe de forfulgte grupper også i totalitærlande.

Sovjetunionen ønsker tilsyneladende en envejskommunikation af mennesker og ideer over grænserne. Sovjet vil gerne meddele den vestlige offentlighed og sin egen offentlighed sin negative vurdering af det vestlige samfundssystem, men vil ikke – endnu i hvert fald – give plads for kritiske bemærkninger imod sit eget samfundssystem, hvad enten kritikken kommer udefra eller indefra.

På den baggrund er det vigtigt, at Vesten nøje følger udviklingen i den aftalte udveksling af ideer og mennesker, og at vi over for de kommunistiske lande gør det klart, at vi opfatter hensigten med kommunikation således, at det skal være ikke envejs-, men tovejskommunikation.

Francos død kan bane vej for Spaniens udvikling til et vesteuropæisk demokrati. Span-